

so ga nekoliko izstradali, in hrano je dobival samo od sokolnika. Da so ga ukrotili, so ga obesili v prosto viseč okvir in mu tri dni zabranjevali, da ni mogel spati. Pozneje so ga pustili, da je v sobi lovil golobe, a jih je moral izročati gospodarju. Glavo so mu zakrivali s čepico, in nosili so ga na pesti, katero so proti njegovim krempljem zavarovali z usnjem. Ko so ga navadili, da je tudi zunaj lovil določene živali, zlasti tiče, in jih izročal lovcu, je bil sokol „izšolan“. Na lov so ga jemali vedno z zakrito glavo, da ni nič videl. Ko so psi našli divjačino, so mu hitro sneli čepico in ga vrgli proti živali. Sokol se dvigne, leti najprej v krogu okoli in se potem po bliskovo spusti na divjačino. Med tem izpusté še drugega, in zdaj se oba, vsak od ene strani, zaganjata v žival, dokler je ne umorita s kljuni in kremplji in ne prineseta lovcem. Taka je bila „sokolinaja ohota“ tudi pri Rusih. Ko so začeli streljati s puškami, je ta lov seveda prenehal. — Crnčičeva slika „Ob morskem obrežju“ (str. 296.) nam pa kaže veličastni, tisočletni, a vendar vsak hip novi prizor, ko se valovi zaganjajo ob skale na obrežju, se razbijajo ob njih, šumé in pené in vedno iznova zopet butajo ob trdno obrežje. Prizor je vzet iz Kvarnerskega zaliva. — Nadškofovsko semenišče in gimnazija v Travniku. Največje in najlepše poslopje v Travniku, kjer so še do l. 1850. stolovali bosenski veziri, je katoliška gimnazija. Njena zgodovina je kratko ta-le: Ko so po okupaciji Bosne in Hercegovine ustanovili cerkveno hierarhijo, je odločil novi nadškof presvetli g. dr. Josip Stadler, da se za izobrazbo duhovnikov v Travniku ustanovi semenišče s celo gimnazijo. Upravo gimnazije je izročil goreči nadpastir z dovoljenjem papeža in cesarja „Družbi Jezusovi“. L. 1882. so začeli semenišče zidati od temelja; ob enem so pa začeli jezuitje v najeti hiši poučevati prve dijake, med katerimi je bil tudi preč. g. dr. Ivan Šarić, sedaj vrhbosenski kanonik in hrvaški pisatelj. Novo poslopje, ki ima v sredini lepo cerkev, so dozidali l. 1888.; leto pozneje so pa otvorili osmi razred. V začetku je bilo s semeniščem zedinjeno bogoslovje; l. 1893. so se pa bogoslovci preselili v Sarajevo v novo krasno poslopje. Zdaj stanuje v hiši okoli 140 dijakov; večinoma so semeniščniki iz Bosne in Hercegovine, ki dobivajo vse brezplačno; drugi so internisti iz različnih zemljá. Poleg tega obiskuje gimnazijo okoli 70 zunanjih dijakov, katoličanov, razkolnikov, židov in mohamedanov. Dijaki so sinovi najrazličnejših narodov, — tudi Slovencev ne manjka med njimi, — torej je v gimnaziji res zanimiva družba. Sedanji rektor je Slovenec Aleksander Hoffer D. J.; profesorjev in prefektov je pa dvajset. Maturo, ki velja v celi monarhiji, delajo dijaki pred vladno komisijo. Sploh se drži gimnazija avstrijskega šolskega načrta, pri tem pa ne zanemarja starih tradicij „Družbe Jezusove“.



Stritarjeva petdesetletnica.

Letošnjega majnika je petdeset let, odkar je obelodanil naš pesnik Jožef Stritar svoje prve pesmi. Bili so to štirje soneti v proslavo Marije, majniške Kraljice, priobčeni v Jeranovi „Zgodnji Danici“, v 21. listu (VI. tečaja), ki je izšel v četrtek 26. maja 1853. — Vsekako je zanimivo, kakšni so bili prvenci Stritarjeve Muze, pa jih zato le-tu po črkici ponatiskujemo iz „Zgodnje Danice“:

Luna.

K pokoju se podala je narava
Noč tamnokrila trudno zemljo krije,
Molčijo gaja sladke melodije,
Počiva v miru gora in planjava:

In zdaj na nebu luna gor priplava.
Glej jo, kak milo, ljubeznjivo sije,
Nebeški mir na trudno zemljo lije,
Da tako mirno, tako sladko spava.

Očara, Luna! tvoja me svitloba:
Al' bolj je sladka, bolj je ljubeznjiva,
Marie, katero ljubim jaz, miloba.

Kadar mi serce černa tuga kriva,
In sil sovražnih me zatira zloba,
Mi rajski mir u bolno serce vliva.

Danica.

Nebeški mir livado trudno krije,
Spod neba rosica sreberna pada,
Prijetniga nje veseli se hlada
Cvetica žejna, in jo željno pije.

Na nebu pa Danica zdaj prisije! —
Glej, lepa je kakor nevesta mlada,
Bledijo od izhoda do zapada
Vse zvezde o svitu njene lepotije.

Res lepa si Ti, dneva porodnica!
Med vsimi zvezdami si Ti mi draga,
Al' vender lepši je Maria d'vica.

Le Tebe ljubil bom, o mati blaga,
Ti bodeš serca mojiga kraljica,
Teb' bila bo kervi poslednja sraga! —

Zora.

U miru jutranjem še spava gora,
Že zvezda se za zvezdo pomikuje,
Danica sama še na jasnim nebu čuje,
Zdaj vrata se odpró nebeška dvóra:

In prijadrá ven zlatokrila zora.
Kak' milo zemljo svojo poljubuje!
Čez daljno nebo žarke svoje suje
In probudi k življenju se natora,

Zemljó so greha tmíne pokrivalé,
Težko jo terla je sovražna síla,
Pod težo nje so ljudstva zdíhovale.

In lépa Zarja, lej, je prisvetila —
María — čérne tmíne so zbežale,
Ker sonce naše ona je rodila.

Maríi.

Sim vidil, ko se Zora zlatokrila
Ízza gorá je sínjih dvigovala,
Na nebu Luna bleða je síjala,
nebeški mír na trudno zemljo líla.

In vidil sim, ko je Danica míla,
Na modro nebo lahno príjadrala,
V lepóti rajski mírno je mígljala,
Nočí megle je tamne prepodíla.

Navdá čútilo dúšo mi neznano,
Ljubezni pšica mi serce presune
In vseka mi sladkó-skeleče rano.

Pri svítu žarnih zvezd in blede Lune,
Z boječó róko primem líro vbrano
In posvetím Maríi mlade strune.

Sonetje so podpisani zapored s šiframi: J. S., —tr—, —it—, —ar, kar zbereš skupaj v J. Stritar. Vsekako so napovedovali že ti prvi poizkusi poznejšega mojstra v pesniškem jeziku in obliki. Sotrudnik „Daničin“, gosp. Marn, se je tako razveselil novega pevca, da mu je v 23. številki istega letnika (z dne 9. junija) zapel naslednji sonet, podpisan s šifro M:

Pevcu

štírih sonetov v 21. lístu „Zgodnje Danice“.

Veselja nam srcé si vplameníla,
Ti líra nova, kí nam lepotíje
Nad zvezde, lune, zore sí Marije
V Daníci tak plameče poslovíla.

Obdarovala očítno pevská Víla
Bogato z mikam vsím Te harmoníje;
Na nebezu pesniškem v Teb' zasíje
Nam zvezda nova; naj bí dolg' svetíla.

O de pogostoma bí lesketála
Ti zvezdíca se nam v Marije slavo,
In vedno za lepote nje goréla!

De mnogokrat bí svoje strune vbrála
Ti mladá líra in harmoníja právo
Le glasov domorodnih nam donéla!



— e —

Domača umetnost. Gdčna I. Kobilca je naslikala za mestno dvorano alegorijo „Slovenija se klanja Ljubljani“. Predmet je jako pripraven za namen, ki ga ima ta slika. Saj vidimo tudi po drugih mestih, da s sličnimi alegorijami krasé svoje mestne híše. Razveselilo nas je tudi, da moremo med novím slovenskím slikarstvom pozdravítí snov, katera se po vsebini dvíga nad navadno pokrajínsko tvaríno, katera je skoro popolnoma prevládala in zadušíla druge stroke. Alegoríja gdčne Kobilce je jako realístíčno zamišljena. Pod košatím drevesóm sídi „Ljubljána“ kot mladá kraljíčna na prestólu, in poleg nje zápisuje „Póvest“ njeno zgodbo. Slovenija se klanja svojemu glavnemu mestu v podóbi zastopníkov svojega prebíválstva, kateri prínašajo Ljubljáni sadove svojega truda. Značaj ljudstva je skoro vsekozi poljedelskí. V ozadíju se vídí ljubljánskí grad. Slika je izdelána z jako svežími, krepkímí barvámi. — G. Rudolf Maíster je razstavíł sliko večérne krajíne, g. Srečko Magolíč pa štíri manjše pokrajínske sílike.

Društvo za krščansko umetnost v Ljubljani je razposlalo svojim udom tretje „Izvestje“. To „Izvestje“ poróča na 36 straneh, kaj in kako je odbor deloval v svojí strokí, kaj se je obravnaválo v odborovih in odsekovih sejah, ter náštevá in krátko ocenjuje knjíge, kí jih društvo hráni in izposoja. Tem oddelkom sídi pregled predmetov društvenega múzeja, ímeník udov, račúnskí sklep in právítla. Izvestje závršuje spís prerano umrlega dekána Mateja Sítarja: „Podružníca sv. Ahacíja pri Turjaku in nekatere druge naše cerkve z nalomljeno ali razmaknjeno osjó“ (strán 31—36). Ta spís pójasnjujejo túdí podóbe. Društvo je ímelo dohodkov 2883·03 K in stroškov 1340·48 K, torej ostane v blagajní 1542·45 K. Ustanovníkov je 16, udov 120.

Ivan Šafer. Skromen, v domovíni skoro nepoznan učénjak je umrl dné 17. apríla — žúpnik Ivan Šafer v Dupljah pri Tržíču. Pokojník je bíł rojen v Mekinjah 21. oktobra 1838 in v mašníka posvečen 1. avgústa 1863. Kot kapelan je slúžil do l. 1868. v Metlíki, do l. 1874. na Vrhníki, kot žúpni uprávítelj in žúpnik na Selu pri Kamníku do l. 1883., kot žúpnik v Grahovem do l. 1893., odslej do svoje smrtí v Dupljah. Letos je prósil za pokojníno, kí mu je bíla túdí že obljubljena; toda preden je mógel stopítí v pokoj, se je nevarno prehladíł in po krátkí bolezní umrl. Pokojník je bíł vnet dúhovník in velík učénjak. Govoríl je túdí láško in francoskó; bíł je temeljító ízobražen zgodovínar in znan strokovnjak v prírodoslovju. Njegove zbríkve rastlín in razníh denarjev ímájo velíko vrednost.



Hrvaške umetníške razstave. V Zagrebu je nedávno „Društvo za umjetností i umjetní obrt“ razstavílo mnogo predmetov. Potem je razstavíł mladí slikar J. Bužán več ímpresíonístíčnih